

יינית חרוזה *Oenanthe prolifera* - צמח חודש סיוון, תשע"ט

כתב: שיר ורד

תקציר: יינית חרוזה היא עשב רב-שנתי קרח בעל ענפי תפרחת אשוניים (=תת-קוצני) הגדל רק במקווי מים וערותי נחלים המוצפים בחורף. גובהו 30-55 ס"מ. עלי הבסיס גדולים מאוד ומנוצים 2-3 פעמים לאונות רבות משוננות. עלי הגבעול בעלי נדן קרומי העוטף את בסיס המפרקים. התפרחת לבנה, במרכז התפרחת יושב סוככון בעל "עוקץ" מעובה המתקשה בפריה - זה ההדבל העיקרי בין מין זה לשאר מיני היינית. שאר הסוככונים הם בעלי פרחי זכר בלבד ונישאים על קרניים ארוכות המתקשות בפריה. & צמח מקווי מים שהיה שכיח בעבר וכיום הפך נדיר.

=====

יינית חרוזה *Oenanthe prolifera* היא צמח רב-שנתי ממשפחת הסוככיים הגדל בבתי גידול לחים ומוצפים בחורף בשרון ובגולן. בסוג יינית כ 40 מינים הגדלים בבתי גידול לחים ומוצפים, בארץ גדלים 4 מינים יינית חרוזה, יינית בינונית, יינית כמנונית ויינית נבובה. שמו המדעי של הסוג נגזר משמו היווני העתיק שהוא צירוף של פרח ויין ומקורו בריח הפרחים המזכיר ריח של יין. בהתאם לכך נקבע גם שמו העברי של הסוג.

יינית חרוזה, צילם: שיר ורד ©

ליינית חרוזה גבעול מרכזי חלול ומצולע בצידו החיצוני, גובה הצמח 30 עד 70 ס"מ. מהגבעול המרכזי יוצאים מספר גבעולי משנה. העלים מסורגים וגזורים שלוש פעמים לעלעלים מעויינים ומשוננים בראשם. הפרחים ערוכים בסוככים, כאשר בכל סוכך כ 5 עד 8 סוככונים. הסוככים חסרי חפיות או בעלי חפיות מועטות, לעיתים חפיות הסוככים דומות

לעלי הגבעול. עוקצי הסוככונים מתארכים מאוד במהלך הפריחה ובפרי ומגיעים לעיתים עד ל 20 ס"מ. לסוככנים כ 5 עד 10 חפיות קצרות כמעט צמודות לעוקצי הסוככון. הפרחים הפנימיים בכל סוככון יושבים , דו-מיניים ומייצרים זרעים. הפרחים החיצוניים נישאים על גבי 5 עד 10 עוקצים המשותפים למספר פרחים (1 עד 5 בדרך כלל), עוקצי הפרחים החיצוניים קצרים מאוד בתחילת הפריחה ומתארכים עד לאורך של כחמישה ס"מ, עוקצים אלו שטוחים ובראשם כאמור מספר פרחים אבקניים. בארץ, זהו המין היחידי בסוג שבו הפרחים החיצוניים נישאים על עוקצים ארוכים ושטוחים.עלי הכותרת מפורצים בראשם וצבעם לבן, הכותרת בפרחים החיצוניים ארוכה יותר בצד החיצוני של הסוככון. הצלקת בולטת מעל הכותרת וצבעה סגול. שיני הגביעים ועמודי עלי נשארים גם בשלב הפרי ונראים כעין שערות היוצאות מבין הזרעים. לעיתים נדירות אחד הסוככונים הופך לסוכך "רגיל" שבראשו נישאים הסוככנים המכילים פרחים פנימיים דו-מיניים ופרחים חיצוניים אבקניים.

יינית חרוזה, צילם: שיר ורד ©
 התמונה משמאל: רק למין זה יש פרי החופן את הזרעים ויוצר סינפטוספרמיה.
 התמונה מימין: תפרחות זכריות בלבד הנוצרות רק בסוף תקופת הפריחה.
להגדלה - לחץ על התמונה

יינית חרוזה כמו יתר מיני הסוג בארץ הפכה לצמח נדיר עקב העלמות בתי הגידול הלחים והיא נמצאת כיום בעיקר במישור החוף ובגולן.מבין מיני היינית בארץ יינית חרוזה היא הפחות נדירה וכנראה היחידה ששרדה באזור השרון.הצמח נפוץ באחו בנימינה בשרון.

יינית חרוזה פורחת באביב בחודשים פברואר עד מאי.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: ורד ש 2019 יינית חרוזה *Oenanthe prolifera* - צמח חודש סיוון, תשע"ט, צמח החודש העברי, כתב-עת "כלנית" מספר 6.

יינית חרוזה *Oenanthe prolifera* - צמח חודש סיוון, תשע"ט

=====